

tatis dialecticæ, imò sophisticæ vanitatis vinculis se ligare posse putauerunt. Nam reuera dialecticæ ars veritatē non persequitur, nec verbo Dei necit vinculum, sed potius veritatem sequitur, & verbum Dei verum, fidei argumentationibus comprobatur, si quis legitime vtatur illa. Præcessum sanctæ scripturæ diligenter aspiciat dialecticæ simul & rhetoricæ studiosus pariter & beneuolus, & videbit, quòd eam tanquam dominam, famulæ istæ prosequuntur. Itaq; quotquot erant de semine mulieris huius, & castitatem matris ecclesiæ, quo affectu filios decebat defendere, meditabantur, accedentes ad aquas, vnde & vtiliter sanctam intellexerunt scripturam propter hoc ipsum, quòd non suam sed Dei quærebant gloriam, matremq; suam tam vitæ quam morte sua defendere cupiebant. Nā hæc est via vel norma siue conditio discendi, quam in prælibato prophetæ capitulo demòstrans ipse Deus scientiarum dominus dicit. Audite audientes me, & comedite bonum & delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestram & venite ad me, audite & viueta anima vestra. dicendo: Audite audientes me, nondum expresserat modum auditionis necessariæ, & idèd subiunxit. Inclinate aurem vestram, & venite ad me, & cōtinuè quod præmiserat. Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra. Hoc ipsum repetiuit dicens. Audite me, & viueta anima vestra. Denique inclinate aurem, hoc est, humilitate mentem. Nam qui humilitate inclinatur, ipse doceri meretur, iuxta illud. Et qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.

Quomodo tunc fatigatus Iesus sederit super puteum & sitientibus dederit aquam viuam.

CAPVT IX.

Ioan. 4.

Venerunt itaq; sitientes isti ad aquas iadudum sedente domino Iesu super puteum, & postulante dari sibi bibere à muliere Samaritana, quia fatigatus erat. Et quis eum fatigauerat? Primò Iudæus, qui illum crucifixærat, deinde hæreticus, qui nunc illum blasphemauerat. Et quidem de fatigatione crucis vel mortis iam in semetipso conualuerat, quia resurrexerat, sed fatigatione blasphemie adhuc in quibusdam membris suis, in quibusdam fidelibus suis, qui tribulabantur laborabat. Fatigatus ergo super puteum inferioris aquæ, super profundum mundanæ scientiæ sedens bibere volebat, grata vicissitudine viam daturus aquam scientiæ suæ, ad aquam sitientes inuitabat. Grata quippe vicissitudine hæc erat, vt fideles, qui liberalium facultates habebant artium, bene vtendo illis, contra hæreticos eisdem artibus malè vtentes, veritatem defenderent, quod erat potare Iesum fatigatum & sitientem, atq; hoc facientibus daret ipse aquam viuam, magis ac magis aperiendo illis sensum ad veritatem scripturarum

intelligendam. Factumq; est hoc modo amicum, pulchrumq; commercium. Ipse quam de philosophiæ hauserat puteis postulant domino porrexerunt aquam, de qua ipse dicebat. Omnis qui biberit ex aqua hac, sitiet iterum, & acceperunt ab eo, vt iam dictum est. Ioan. 4. aquam viuam, de qua qui biberit (ait idem) non sitiet vnquam. Attamen talium quoque quis prior dedit illi & retribuatur ei? Nullus vtique, nam sicut iam superius dictum est, prophetica & omnis licita scientia donum ipsius est, sed ipse bonis suis muneribus bene vtentibus maiora dare dona solitus est. Amplius autem & hoc postmodum erit nō prætereundum, quia quos ecclesiasticæ fidei defensores habere, quorum lingua contra hæreticos vel ad erudiendam ecclesiam suam vt dignaretur ipse egit, ipse protulit, vt prius artibus liberalibus instrueretur, & in maris periculum ad pugnandum descensuri in nauibus. prius quasi circa littora leuioribus ludis exercebantur. Sic etenim acceperunt, sic aquam viuam biberunt, vt fieret in eis fons, & foris diuiderentur fontes eorum, & in plateis aquas suas diuiderent, id est, vt non solum aliorum scripta legerent & intelligerent, sed & ab alijs vtiliter legenda ipsi scriberent. Rom. 11.

Quòd maxime & tunc ingressæ sunt septem artes liberales in Ecclesiasticum domine sue triclinitum, & quòd multum intersit, vt rum verbarebus, an res verbes exornentur.

CAPVT X.

Ingressæ sunt ergo septem artes liberales tanquam famulæ in sacrum & reuerendū domine suæ sapientiæ triclinitum, & quasi de triuijs licentiosius ad distractum & seuerum verbi Dei magisterium dispositæ, & assidere iussæ sunt. Vagabantur enim prius per circuitum lasciuæ, garrulæ, & verbosæ puellulæ, nihil operantes, sed curiosæ agentes solummodo, vbi negotiosæ magis esse videbantur circa creaturam discutiendam cursitantes, ipsum autem creatorem negligentes. Missæ sunt ergo in opus, vt non iam q̄ superfluum erat de creaturâ mundi fabularentur, sed ferio fideliterq; quod expediebat de creatore loquerentur, bonumq; ad honorem eius sermone opere splendide textentes operarentur, id est, vt non iam res verbis, sed verba rebus ornarentur. Hoc etenim sermo de creatura rebusq; vanis, & interdum mendacibus disputantium, à sermone differt de creatore vel vita æterna tractantium, quòd ibi res inopes & macilentæ conquisitis vnde cunq; verborum fucis adornantur, hic verba quatumcunq; sonora & lucida maiestate rerum vel sensuum superantur & decorantur. Vn. Es. 23. dè illi scholæ per prophetam tropologicè dicitur. Sumecitharam, circui ciuitatem meretrix obliuioni tradita. Bene canè, frequenta canticum, vt memoria tui sit. Hinc aut in Cantic. 2. tuis dicit ipse Christus, Fauus distillans labia tua,